

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tasavallan presidentin palkkiosta annettua lakia. Tasavallan presidentin palkkiota tarkistettaisiin nykyisestä 126 000 eurosta 160 000 euroon. Viimeksi palkkion määrää on tarkistettu 1.4.2013 lukien. Koska ansiotasoindeksin taso on tasavallan presidentin toimikauden aikana olennaisesti kohonnut, on tarpeen tarkistaa palkkiota tasavallan presidentin vuonna 2024 alkavaa toimikautta varten. Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2024 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2024.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1152/2011) 1 §:n 1 momentin mukaan vuotuisen palkkio, jonka tasavallan presidentti saa toimestaan, on 126 000 euroa.

Ennen nykyistä perustuslakia voimassa olleen hallitusmuodon 26 §:n mukaan presidentti saa toimestaan vuotuisen palkkion, jonka määrä vahvistetaan lailla ja jota ei hänen toimiaikanaan voida lisätä eikä vähentää. Nykyinen perustuslaki ei sisällä vastaavaa säännöstä, ja palkkion muuttamisen on katsottu olevan mahdollista presidentin toimikautena. Kuitenkin myös nykyisen perustuslain aikana tasavallan presidentin palkkiota on tarkistettu pääsääntöisesti aikaisemman käytännön mukaisesti, jolloin tarkistaminen on tapahtunut tasavallan presidentin toimikauden lopulla ajatellen tulevaa presidentin toimikautta. Tarkistaminen on tehty kustannustason kehitystä vastaavaksi. Myös perustuslakivaliokunta on todennut (PeVM 5/2011 vp, s. 2/I ja PeVM 3/2006 vp, s. 1/II), että aiemmassa hallitusmuodossa ilmaistun periaatteen mukaisesti on tärkeää, että presidentin palkkion tarkistuksista säädetään hyvissä ajoin ennen kulloinkin valituksi tulevan presidentin toimikauden alkamista.

Viimeksi tasavallan presidentin toimikauden vaihtuessa palkkion määrää tarkistettiin syksyllä 2011, jolloin palkkion määräksi 1.3.2012 lukien vahvistettiin 160 000 euroa. Tätä ennen palkkion määrää tarkistettiin keväällä 2006, jolloin palkkion määräksi 1.3.2006 lukien vahvistettiin 126 000 euroa. Lisäksi palkkiota tarkistettiin keväällä 2013, jolloin palkkion määräksi vahvistettiin 1.4.2013 lukien 126 000 euroa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö oli 27.12.2012 päivätyssä, pääministerille osoitetussa kirjeessään esittänyt, että osana julkisen talouden säästöratkaisuja ryhdytään toimiin tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain muuttamiseksi niin, että palkkio palautetaan 1.3.2006 vahvistettuun tasoon. Kuluvaan tasavallan presidentin toimikautta edeltävän toimikauden lopulla, vuosien 2017–2018 vaihteessa, palkkion määrään ei tehty muutoksia.

Tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 2 §:n ja tuloverolain (1535/1992) 87 §:n mukaan presidentin palkkio ja asuntoetu ja muut edut ovat verovapaat.

Hallituksen esitys on laadittu valtioneuvoston kansliassa virkatyönä yhteistyössä tasavallan presidentin kanslian ja valtiovarainministeriön kanssa.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Esityksen mukaan tasavallan presidentin palkkiota vuonna 2024 alkavana toimikautena tarkistettaisiin suhteessa valtion ansiotasoindeksiin muutoksiin. Korotuksen suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon, että nousua tapahtunee palkkatasossa tasavallan presidentin tulevanakin toimikautena. Arviot palkkiosta perustuvat vuosien 2012–2024 valtion ansiotasoindeksiin kehitykseen ja arviokehitykseen. Arvio perustuu valtiovarainministeriön ennusteisiin. Valtiosektorin ansiotasoindeksi ennustetaan nousevan kokonaisuudessaan 27,2 prosenttia vuodesta 2012 vuoteen 2024. Nykyisestä 126 000 euron palkkion tasosta ansiotasoindeksiin nousun mukaisella korotuksella laskettuna palkkio olisi hieman yli 160 000 euroa.

Edellä selostetun perusteella palkkiota ehdotetaan nostettavaksi 160 000 euroon vuodessa.

Kun palkkion määrää edellisen kerran tasavallan presidentin toimikauden vaihtuessa syksyllä 2011 korotettiin, vahvistettiin palkkion määräksi kohonneen ansiotaso- ja kuluttajahintaindek-

sin johdosta 160 000 euroa 1.3.2012 lukien. Tämän jälkeen palkkio palautettiin tasavallan presidentin aloitteesta 1.3.2006 vahvistettuun tasoon, 126 000 euroon, 1.4.2013 lukien. Ansiotasoindeksin nousun mukainen korotus olisi siten nyt ollut mahdollista laskea myös 1.3.2012 lukien vahvistetusta palkkion tasosta, 160 000 eurosta, jolloin palkkio olisi ollut runsaat 200 000 euroa.

Tasavallan presidentin palkkio maksetaan kuukausittain. Esityksen mukaisesta tasavallan presidentin palkkion tarkistamisesta seuraa noin 28 000 euron menojen lisäys 10 kuukauden osalta vuonna 2024. Lisäys on otettu huomioon esityksessä valtion vuoden 2024 talousarvioksi momentin 22.01.01. (Tasavallan presidentin palkkio) määrärahan mitoituksessa. Seuraavina vuosina menojen lisäys olisi 34 000 euroa vuodessa.

Tarkoitus on, että tässä esityksessä ehdotetun lainmuutoksen mukainen palkkio olisi voimassa tasavallan presidentin toimikauden. Noudatetun menettelyn mukaisesti palkkion tarkistamisen tarvetta arvioitaisiin seuraavan kerran vuonna 2029.

Tasavallan presidentin palkkion 1.4.2013 lukien voimaan tulleeeseen muutokseen sovellettavan siirtymäsäännöksen johdosta nyt ehdotettu palkkion tarkistaminen vaikuttaisi korottavasti 1.4.2013 tai sen jälkeen tasavallan presidenttinä toimineen eläkkeen ja hänen jälkeensä myönnettävän perhe-eläkkeen määrään. Mainituista eläkkeistä säädetään tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetussa laissa (40/1994).

3 Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2024.

4 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2024 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1152/2011) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 215/2013, seuraavasti:

1 §

Vuotuinen palkkio, jonka tasavallan presidentti saa toimestaan, on 160 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 9.10.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Lainsäädäntöneuvos Päivi Pietarinen

Laki

tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1152/2011) 1 §:n 1 momentti, sel-
laisena kuin se on laissa 215/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §
Vuotuinen palkkio, jonka tasavallan presi-
denti saa toimestaan, on 126 000 euroa.

Ehdotus

1 §
Vuotuinen palkkio, jonka tasavallan presi-
denti saa toimestaan, on 160 000 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____.
